

AZ AGGTELEKI- ÉS A SZLOVÁK-KARSZT BARLANGJAI

Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjait az UNESCO Világörökség Bizottsága 1995. december 6-án nyilvánította a Természeti Világörökség részévé.

A világörökség intézményének gondolata 1972-ben született az Egyesült Nemzetek stockholmi konferenciáján, ahol létrehozták az UNESCO Világörökség Egyezményét, melynek célja, hogy felhívja a figyelmet az egyedülálló természeti és kulturális értékeink védelmére és megőrzésére. „Az Egyezmény olyan egyedülálló jogi eszköz, amely globális felelősségvállalást tesz lehetővé a világ kulturális és természeti értékeinek megővéseért.”¹

Megalapítása óta 191 állam csatlakozott hozzá, többek között Magyarország is 1985-ben; ez törvényerejű rendelet formájában be is került a magyar jogrendbe. Jelenleg hazánkban nyolc világörökség van, egy természeti, hét pedig kulturális kategóriában:

Magyarországi helyszínek és a felvétel éve természeti kategóriában:

- Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai - 1995
Magyarországi helyszínek és a felvétel, bővítés éve kulturális kategóriában:
- Budapest: Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út – 1987, 2002
- Hollókő Ófalu és környezete – 1987
- Ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete – 1996
- Hortobágyi Nemzeti Park – 1999
- Pécs ókeresztény temető – 2000
- Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj – 2001
- Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék - 2002

Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjait méltán nyilvánították 1995. december 6-án világörökségnek, hiszen nagyon régi, több tízmillió éves események alkották a körülbelül 56.651 hektáros terület felszínalaktani és földtani jelenségeit.

A magyarországi területen fekvő Baradla-barlangot nem csak a túrázni vágyók látogatják, hiszen kiváló akusztikája koncertek megszervezését is lehetővé teszi, sőt, a Béka-barlang jósvafői kijáratát gyógybarlangként is hasznosítják; levegője gyógyír a légúti megbetegedések enyhítésére.

A teljes karsztnak több mint ezer barlangja ismert, ahol változatos alakú (álló-, függő-cseppkövek, cseppkőoszlopok) és különböző méretű képződmények alakultak ki attól függően, hogy milyen ásványi összetételű, és milyen típusú vízből váltak ki (szivárgó, csepegő, álló, folyó). Napjainkban 68 féle ásványból felépülő cseppkővet ismerünk, Magyarországon a kalcit, aragonit, gipsz és jégcseppkövek a jellemzők.

A cseppkövek évente átlagosan körülbelül 0,2 mm-t nőnek, azaz 100 év alatt hozzávetőlegesen 2 cm-t gyarapodnak. A növekedés sebességét természetesen befolyásolhatja több természeti tényező és az emberi hatások is.

A cseppköveken kívül sok más természeti érték is jelen van a barlangokban: biológiai, őslénytani és egyéb földtani értékek. Néhány állatfaj a barlangok klímáját kifejezetten kedvezőnek találja, például 21 denevérfajnak jelenti az életterét, és az Aggteleki Nemzeti Park logójából ismert, védett, foltos szalamandra is fellelhető itt.

Tudtad, hogy miért mondják azt, hogy semmi esetre se nyúljunk hozzá a cseppkövekhez?

Azért, mert a bőrünkön található zsírréteg bevonatot alkot a cseppkő felszínén, ezáltal nem tudnak megtapadni rajta az újonnan kiváló kalcium-karbonát kristályok. Ez sajnos a cseppkő növekedésének megállítását is eredményezheti.